

Jelentés a Finnugor és nyelvtörténeti osztály 2016-os munkájáról

I. fejezet: Az osztály fő feladatai 2016-ban

Uráli nyelvek kutatása

Szintaxis. Udmurt, tundrai nyenyec, hanti szintaktikai vizsgálatok – esetlegesen hanti terepmunka.

Szociolingvisztika. A finn-számi nyelvcsere longitudinális vizsgálata. Számítógépes eszközök létrehozása a veszélyeztetett finnugor nyelvek nyelvi revitalizációjáért, illetve finnugor nyelvű közösségek nyelvtechnológiai támogatása. A városi többnyelvűség összehasonlító vizsgálata sarkkörü őshonos közösségekben. A hanti–orosz kétnyelvűség következményeinek vizsgálata. Orosz–komi-permják szókölcsonzések vizsgálata.

Antropológiai nyelvészet. A manysi hős-fogalom: a manysi hősének nyelvi elemzésnek befejezése („A múlt változó arcai az eurázsiai sztyeppén és annak perifériáin“ – ANN11399 keretében).

Kézikönyv. Az OUP-nál megjelenő kézikönyv szerkesztése, fejezeteinek véglegesítése

Nyelvtörténeti kutatások

Finnugor nyelvek. A manysi nyelv jövevényszó-fonológiájára vonatkozó kutatások folytatása.

Magyar nyelvtörténet. Versengő szerkezetek változók elemzésén alapuló megközelítése a középmagyar élnyelvben. Az igemódosítók, a sajátos jelentéstartalom, a mellérendelő szerkesztésmódok elemzése.

Indoeurópai nyelvészet. Anatóliai nyelvészeti, általános indogermanisztikai és latin nyelvi kutatások. Anatóliai lexikológiai kutatások és a császárkori latin feliratok számítógépes nyelvtörténeti adatbázisának fejlesztése.

A hanti terepmunka teljesítése későbbre tolódott. **A tervektől lényeges eltérés nem volt.**

II. fejezet: A 2016-ban elért kiemelkedő kutatási és más jellegű eredmények

Alap kutatások

Finnugor nyelvészet

Szintaktikai kutatások. A tundrai nyenyec kutatások szórendi kérdésekre irányultak: az alapszórend leírására, ill. a nem-kanonikus OS szórendi realizáció okainak feltárására információszerkezeti szerepekkel összefüggésben; valamint a lokatív mondatokra a nyenyec–orosz kétnyelvűség lehetséges hatásaira is fókuszálva.

A hanti több nyelvjárásában különböző korú szövegekben vizsgálták az ige mögötti mondatrészeket, e jelenség okait, a dialektálisan vagy a diakróniában megfogalmazható különbségeket, ill. magyarázatukban az orosz nyelvi hatás vs belső keletkezés valószínűségét.

Az udmurt nem véges mellékmondatok körében a vizsgálatok az adjunktumkontrollra, az egyeztetésre, az alany esetjelölésére irányultak, illetőleg a nem véges mellékmondatok és a deverbális összetételek megkülönböztetésére, részben kontrasztív kutatásokkal összekapcsolva.

Szociolingvisztika. A számi kétnyelvűségi kutatások mélyinterjúk készítésével-lejegyzésével folytatódtak. Az arktikus városokban élő kisebbségek identitásának elemzésében a városok nyelvi tájképének párhuzamos áttekintése feltárta az egyes helyszínek specifikumait és azok okait.

Antropológiai nyelvészet. Befejeződött a manysi hősének nyelvi elemzése.

Tipológia. Az obi-ugor kérdőszók jelentésének lexiko-szemantikai vizsgálatával a szamojéd nyelvek körében már elvégzett vizsgálat folytatódott.

Lexikológia. A nyelvtechnológiai céllal létrejövő szóanyagok segítségével szóátvétellel kapcsolatos tendenciákat tártak fel.

Kézikönyv. Folytatódott az Oxford University Press számára készülő kézikönyv 6 fejezetének kidolgozása, valamint a szerkesztés.

Nyelvtörténeti kutatások

Uráli nyelvek. Folytatódta a manysi jövevényszó-fonológiai kutatások.

Magyar nyelvtörténet. A magánéleti szövegeket magában foglaló adatbázisban az egyértelműsített szövegmenyiség kb. 2,5 millió karakterrel növekedett. Variacionista keretben vizsgálták a tagadó szórend versengő változatait három nyelvtörténeti korszakban; az időbeli folytonosság grammatikai megvalósulását; a feltételes jelentéstartalmú tagmondatok szerkezeti variánsait; a megengedő jelentéstartalmú tagmondatok szinonim variánsait. Kétféle nyelvi anyagot kutatták a vonatkozó névmások történetét.

Történeti pragmatika. Bemutattak bizonyos nyelvhasználati stratégiákat (fenyegetés, gyanúsítás) és azok beszédhelyezethez, szövegtípushoz kötődő újraértelmezését beszorkányperekben, ill. 16–18. századi magánlevelezések metapragmatikai jelzéseit.

Indoeurópai nyelvészet

Anatóliai nyelvészet. A meghívott kutatóként Münchenben dolgozó munkatárs számos anatóliai (luvi, kár, sidéi, hettita) és más nyelvekre kiterjedő kutatásai magukban foglalnak epigráfiai, etimológiai, történeti fonológiai, kontaktusnyelvészeti, szemantikai, lexikológiai, névtani vizsgálatokat és szótárszerkesztési munkálatokat.

'Lendület' Számítógépes Latin Dialektológiai Kutatócsoport

A császárkori feliratokat feldolgozó adatbázis kb. 6500 digitális adatlappal és számos programelemmel gyarapodott; végeztek szoftver-fejlesztést, adatellenőrzést és -kiértékelést.

Folytatódott a feliratos latin dialektológia elméleti háttérének és latin dialektológiai részproblémák (*b-w* fúziók dialektológiai, kontaktológiai megközelítése) kidolgozása, az ún. átoktáblák nyelvezetének elemzése, illetve új átoktáblákat is közzétettek. Feldolgozták a Római Birodalom Alpok-Duna-Adria régiójának nyelvi sajátosságait, beleértve a régióból származó adatok ellenőrzését. Rendeztek egy sikeres projekt-konferenciát; továbbá egy munkatárs eredményeiért Herman József Fiatal Kutatói díjban részesült.

II/a fejezet: Kiemelkedő kutatási és más jellegű eredmények

Alap kutatások

Finnugor nyelvészet

Szintaktikai kutatások

Tundrai nyenyec

A tundrai nyenyec nyelv alapszórendjét illetően elindult két kutatás más osztályokkal együttműködve. Megkezdődött három hagyományosan SOV alapszórendűként számon tartott uráli nyelv (az udmurt, a szurguti (keleti) hanti és a tundrai nyenyec) VX szerkezetű mondatainak összehasonlító vizsgálata a legkorábbi gyűjtésekből, valamint modern szövegekből származó adatok alapján. A kutatás eddigi eredményeit konferencia-előadás foglalta össze.

Lezajlott egy kutatás a nem-kanonikus OS szórendi realizáció okainak feltárása céljából az összetevők információszerkezeti szerepének vizsgálatával, amelynek eredményeit nemzetközi konferencián tartott előadás foglalta össze.

Egy vizsgálat a nyelv lokatív mondataira, továbbá PP vagy AdvP kategóriájú állítmánnyal rendelkező mondataira irányult. A kutatás többek között az orosz nyelv tundrai nyenyecre gyakorolt hatását elemezte a fent megadott szerkezetekben. Az eddigi eredményeket egy hazai konferencia-kötetben megjelent tanulmány, valamint nemzetközi konferencián (társszerzőkkel, más osztályok kutatóival együttműködésben) tartott előadás ismertette.

Hanti

Az egyik vizsgálat annak feltárására irányult, hogy az SXV alapszórendű hantiban (annak is a szurguti nyelvjárásában) milyen típusai vannak az SVX szórendi mintáknak, és mi lehet a mondatrészek ige utáni megjelenések funkcionális motivációja. Az elemzés első fázisában a rendelkezésre álló legrégebbi szövegek feldolgozása történt meg (ezek meseszövegek,

melyeket 1901-ben jegyzett le Heikki Paasonen), ez azt mutatta, hogy részben egy bizonyos bővítménytípus jelenik meg az ige mögött (jellemzően a célt kifejező bővítmények), részben pedig az ismert, de nem topik-funkciójú bővítmények. A második fázisban újabb, a beszélt nyelvhez közelebb álló szövegek vizsgálata is megtörtént. Azoknak a mondatoknak az aránya, melyek nem igevégűek, nem nagyobb a vizsgált újabb mintában, mint a régi szövegekben, az ige mögötti mondatrészek funkciója azonban többféle lehet, a korábban megfigyelték mellett előfordul az is, hogy egy, vagy akár több olyan mondatrész áll az ige mögött, mely a mondat komment részéhez tartozik, új információt hordoz.

Elkészült egy áttekintés az északi nyelvjárascsoport egyik dialektusában (serkáli nyelvjárás, szabad fogalmazású, az adatközlő által lejegyzett szöveg, 1930-as évek) is, amely szövegekben kizárólag új információt hordozó mondatrész kerül ige mögé. Ezek közül az infinitívuszi célhatározók abszolút számukkal, valamint az ige előtti célhatározókhoz viszonyított arányukkal is kitűnnek a többi közül. A serkáli és a szurguti szövegek összevetése azokat a más nyelvcsaládokban tett megfigyeléseket támasztotta alá, hogy közeli rokon, hagyományosan SXV szórendet követő nyelvekben is lehetséges eltérő oka az ige mögötti mondatrészek megjelenésének. A korpuszhoz kapcsolódó filológiai jellegű vizsgálatok arra mutattak rá, hogy korai (elsősorban folklór-) gyűjtések szövegkiadásainak esetében számolni kell azzal, hogy a szövegek a szerkesztői preconcepciók és korrekciós gyakorlat miatt szórendi vizsgálatok céljára esetleg csak korlátozottan alkalmasak.

Udmurt

Az alapkutatásnak minősíthető vizsgálatok egyik irányát képviselik az udmurt nem véges mellékmondatainak témakörében végzett kutatások (altémák: adjunktumkontroll és egyeztetés jelölése az udmurt nem véges mellékmondatokban). Ez a vizsgálat eddig kutatlan kérdéseket tárt fel, így hozzájárult az udmurt nyelv szintaktikai leírásához. Másrészt az adja meg a kutatás jelentőségét, hogy például az adjunktumkontroll vitás kérdésnek számít a generatív szakirodalomban, még az angol nyelv esetében is, ezért az udmurt adatok elemzése elméleti szempontból is fontos lehet.

Az udmurt szintaktikai kutatások több esetben összekapcsolódtak más finnugor nyelvek, illetve más nyelvcsaládba tartozó, de ugyanazon areálban beszélt nyelvek kutatásával. Elkészült az udmurt, a komi-zürjén és mari nyelvekben használt nem véges mellékmondatok alanyának esetjelölésére és a nem véges mellékmondatok és deverbális összetételek megkülönböztetésére irányuló vizsgálat, valamint az udmurt és a tatár nem véges mellékmondatok összehasonlítása. Ezen eredményeket konferencia-előadás, illetve tanulmányok mutatják be. Az Erasmus Mundus Aurora ösztöndíj keretében lehetőség nyílt további adatgyűjtésre is.

A fent felsoroltak mellett az osztály néhány tagja közreműködik más osztályhoz kötődő szintaktikai projektumban („*Az uráli nyelvek mondattanának változása aszimmetrikus kontaktushelyzetben*” ERC HU 15 OTKA 118079).

Szociolingvisztika

Az osztályon a szociolingvisztikai kutatások alapján véve a „*Kisebbségi nyelvek az urbanizáció folyamatában: városi többnyelvűség összehasonlító vizsgálata északi számi, manysi, nganaszan, tundrai nyenyec, erdei nyenyec őshonos közösségekben*” című, NKFI-107869 számú projekt, illetve a 2016-ban lezárult „*A finn-számi nyelvcsere longitudinális vizsgálata finnországi északi számi beszélőközösségekben (2002–2012)*” (OTKA-PD-104612) című projekt keretében folynak. Emellett az osztály egy-egy tagja részt vesz a Nyelvtudományi Intézet más osztályához (*Finnugor nyelvű közösségek nyelvtechnológiai támogatása online tartalmak létrehozásában*; OTKA FNN 107885), illetve más intézményhez kötődő projekt („*Computational tools for language revitalization in endangered Finno-Ugric languages*”; OTKA FNN 107883) munkájában is.

Enontekiö számi kisebbsége

„A finn-számi nyelvcsere longitudinális vizsgálata finnországi északi számi beszélőközösségekben (2002–2012)” című, OTKA-PD-104612 számú projektben megkezdett feladatok 2016-ban egyéni interjúk készítésével folytatódtak. A terepmunka legnagyobb eredménye a közösségbe való sikeres beilleszkedés és az interjúalanyok megnyerése. Mindez lehetővé tette a későbbi, az attitűdöket és az identitást feltáró interjúk elkészítését, és mód nyílt az interjúalanyok nyelvi viselkedésének megfigyelésére is. Sor került korábbi interjúk lejegyzésére is.

Az arktikus városokban lakó őshonos kisebbségekre irányuló kutatásokban a nyelv identitásában betöltött szerepének feltárását egészíti ki a nyelvi tájkép vizsgálata. A finnországi számik körében végzett terepmunka eredményei arra mutatnak, hogy a nyelvi tájkép a vártnak megfelelően egyrészt a hivatalos nyelvpolitika, másrészt pedig a helyi közösség nyelvhasználatának és nyelvi attitűdjének függvényében alakul. A jelentős mennyiségű hivatalos kétnyelvű felirat funkcióját tekintve szimbolikus, a helyi közösség finn domináns nyelvhasználatával összhangban a közlemények, nem hivatalos feliratok nyelve kizárólag a finn. A praktikum – azaz a finn gyakoribb írásbeli megjelenése a számik újabb keletű írásbeliségéhez mérten – felülírni látszik a számi szimbolikus funkcióját.

Hanti-Manszijszk hanti és manysi kisebbségei

A „Kisebbségi nyelvek az urbanizáció folyamatában: a városi többnyelvűség összehasonlító vizsgálata sarkkörti őshonos közösségekben” című (OTKA K 112476) projekt keretében megtörtént a manysi nyelv nyelvi vitalitásának vizsgálata Hanti-Manszijszkban és a város nyelvi tájképében. Eszerint a hanti és manysi hanti-manszijszki helyzetéről összefoglalólag elmondható, hogy mind a városi nyelvhasználat, mind a nyelvi tájkép esetében a két nyelv jelenléte növekszik ugyan, de még mindig alulreprezentáltak (hivatalos, félhivatalos, gazdasági szféra), leszámítva az egyéni módszereket alkalmazó Liling Szojum oktatási központot.

Kisebbségek Dugyinkában

Megtörtént a kutatás résztvevő megfigyelésekre épülő szakaszának előkészítése, továbbá módszertanilag kidolgozták az interjúkészítés részleteit (felépítés és kérdéskörök). A feltáró terepmunka során felderítették az őslakos kisebbségi nyelv és kultúra megőrzésével és továbbadásával foglalkozó oktatási és kulturális intézményeket, megtörtént a kutatási helyszínek és a kulcsadatközlők kiválasztása. Elemezték a multinacionális Dugyinka városban, valamint két oktatási és egy kulturális intézmény belső tereiben a nyelvi tájképet, amelyet döntően a többségi orosz egynyelvűség határoz meg. Az őslakos identitásnak – amint más orosz városokban is – elsősorban a feliratoktól különböző vizuális szimbólumai láthatók, a nyelvi tájkép egyéb specifikumai a város zárt státuszával magyarázhatók.

Antropológiai nyelvészet

A manysi hős-fogalom vizsgálata („A múlt változó arcai az eurázsiai sztyeppén és annak perifériáin” – ANN11399 keretében): befejeződött a manysi hősénekek nyelvi elemzése, és elkészült a fejezet első változatának rövidebb változata.

Tipológiai kutatások

Az obi-ugor nyelvek kérdőszói jelentésének lexiko-szemantikai vizsgálata, amellyel a korábban a szamojéd nyelvek körében végzett vizsgálat folytatódott a két Szibériában beszélt finnugor nyelv ma is élő nyelvjárásaiban. A kutatás eredményeit magyar nyelvű tanulmány foglalja össze.

Lexikológiai kutatás

A nyelvtechnológiai céllal létrejövő hatalmas szóanyagok lehetőséget adnak szókölcsönzési kutatásokra. Ezek segítségével feltárhatók olyan tendenciák is, mint amilyenek a nemzetközi szavak átvételét érintik a permi nyelvekben. A finnugrisztikai tanulságokat hasznosítja a horvát–magyar irányú átvételek vizsgálata, amely egyrészt a nyelvjárási szókészlet megőrzésének mértékére irányult, másrészt azt írja le, hogy a területi nyelvváltozatban megjelenő szláv elemek milyen szerepet töltenek be (megjelenés előtt).

Kézikönyv

A M. Bakró-Nagy – J. Laakso – E. Skribnik (eds), *The Oxford Guide to the Uralic Languages* című, az Oxford University Press számára készülő kézikönyv az osztály kutatóinak közreműködésével íródó összesen 6 (részint társszerzőségben írt) fejezetét a szerkesztési-lektorálási folyamatoknak megfelelően átdolgozták, illetve gondozták, valamint folytatódta a szerkesztési munkálatok.

Nyelvtörténeti kutatások

Uráli nyelvek

A nyelvtörténeti adatra vonatkozó vizsgálatokon belül folytatódta a manysi jövevényszó-fonológiai kutatások „*Mansi loanword phonology: Typology of repair strategies – a historical approach*” címmel.

Magyar nyelvtörténet

Történeti Magánéleti Korpusz (tmk.nytud.hu) – „*Versengő szerkezetek a középmagyar élőnyelvben: változók elemzésén alapuló megközelítés*” (OTKA K 116217)

Adatbázisépítés

Folytatták az adatbázisépítést, beleértve az adatbevitelt, a morfológiai egyértelműsítést, a szuperellenőrzést. A normalizált, illetve a gépi egyértelműsítésen átment teljes szövegmenyiség kb. 2,5 millió karakterrel, a kézi egyértelműsítés 1,5 millió karakterrel növekedett. Megjelent egy részletes magyar, illetve nyomdában van egy nagyobb lélegzetű angol nyelvű tanulmány az adatbázis építéséről.

Variacionista vizsgálatok

Az adatbázis anyagán végzett variacionista vizsgálataikat kilenc előadásban és kilenc publikációban mutatták be. Ezek egyike a tagadó szórend két versengő változatát vizsgálta három nyelvtörténeti korszak (ó-, közép- és újmagyar kor) adatait összehasonlítva. Az eredmények azt mutatták, hogy a kérdéses nyelvtörténeti változó két változata (megszakított és fordított szórend, az utóbbi az innovatív szerkezet) az ó- és középmagyar kor során stabil megoszlásban élt egymás mellett, majd az újmagyar kor során lezajlott egy jelentős változás, a kétféle szórend aránya a 19. század végére megfordult.

Vizsgálták továbbá az időbeli folytonosság néhány aspektusának grammatikai megvalósulási lehetőségeit és az eseményfűzésben megmutatkozó hatásukat 16–18. századi boszorkányperek szövegeiben, különös tekintettel a részletes történet-elbeszélésekre (tanulmánya jelent meg a témában).

Feltáró vizsgálatok is zajlottak a feltételes jelentéstartalmú tagmondatok szerkezeti variánsaira vonatkozóan a 16–18. században, elsősorban magánéleti levelezések alapján, az eredmények ismertetése is megtörtént két előadás és két tanulmány formájában).

Ugyancsak feltáró vizsgálatok folytak a megengedő jelentéstartalmú tagmondatok 16–18. századi szerkezetileg szinonim variánsairól, boszorkányperek tanúvallomásai, valamint magánéleti levelezések alapján, amely eredményeit konferencia-előadás mutatta be.

A vonatkozó névmások történetét kétféle nyelvi anyagon kutatták. Egyrészt a Történeti Magánéleti Korpusz adatállománya alapján kirajzolódott, hogy a vonatkozó névmások

innovatív tendenciáit illetően – a [-személy] jelentésjegyű antecendes melletti *(a)ki* fogyatkozásában és az *(a)mely* terjedésében – az élőnyelv konzervatívabbnak bizonyul a könyvnyomtatás műfajainak nyelvhasználatánál. Másrészt kilenc korai bibliafordítás két részletének összehasonlítása alapján a relativumok használatában az első nyomtatásban megjelent fordítás még sokban az ómagyar koriakhoz húz; a továbbiakban viszont előrébb halad a (fentebb említett) innováció terjedése, mint a többi műfajban. Egy másik tendencia az *a(z)*- előtag terjedése: ez az alapnévmástól is függ: a *mi*-nél a leggyakoribb (vö. hógolyóeffektus-elv).

Történeti pragmatikai kutatás

Egy tanulmány a nyelvhasználati stratégiákat (pl. fenyegetés, gyanúsítás stb.) és azok meghatározott beszédhelyzethez és szövegtípushoz kötődő újraértelmezését mutatta be a középmagyar korszak boszorkányperes tanúvallomásaiban.

Előadás. illetve tanulmány ismerteti a 16–18. századi magánlevelezések alapján vizsgált olyan metapragmatikai (főként szövegközi) utalásokat, jelzéseket, amelyek a levelezési gyakorlat néhány aspektusára vonatkoznak, s egyúttal valamilyen beszélői attitűdöt is kifejeznek.

Nyelvemlékekkel kapcsolatos kutatások

Elvégezték a *XVI. századi jobbágylevelek* című gyűjtemény filológiai utómunkálatait, és részleteket közöltek a megjelenés előtt álló kötetből.

Indoeurópai nyelvészet

Anatóliai nyelvészet

A kutatásokat végző munkatárs meghívott posztdoktori kutatóként részt vett a „*Digitales philologisch-etymologisches Wörterbuch der altkleinasiatischen Kleinkorpusssprachen*” projektumban (Ludwig-Maximilians-Universität Institut für Assyriologie und Hethitologie, München). A számos anatóliai nyelvre kiterjedő kutatások magukban foglalnak epigráfiai, etimológiai, nyelvtörténeti (történeti fonológiai), kontaktusnyelvészeti, szemantikai, lexikológiai, névtani vizsgálatokat, illetve szótárszerkesztési munkálatokat is.

Folytatódott az ékírásos luvi, a kár és a sidéi szókinsz vizsgálata, valamint a hettita és az óasszír nyelvek luvi jövevényszavainak feldolgozása, amely eredményeket hat, külföldi szakfolyóiratban közölt, ill. közlésre elfogadott tanulmány mutatja be. Nemzetközi konferenciákon tartott előadások ismertették a kár epigráfia és lexikográfia, valamint a luvi epigráfia, lexikográfia és történeti fonológia, illetve a luvi etimológiai és névtani problémák és a filiszteus nyelv tárgykörében végzett kutatások eredményeit. ill. meghívott előadóként a projekt keretében készülő szótárról is tartott előadást.

Latin nyelvi kutatások – 'Lendület' Számítógépes Latin Dialektológiai Kutatócsoport

A projekt fő célja a korábban létrehozott (<http://lldb.elte.hu/>), a nemzetközi tudományosságban is kiemelkedő, a Római Birodalom latin részében keletkezett feliratok vulgáris latin nyelvi anyagát feldolgozó számítógépes nyelvtörténeti adattár több irányú fejlesztése, valamint az adatbázis anyagán további kutatások elvégzése. A projekt az első évét zárta a beszámolási évben.

Adatbázisépítés.

A Lendület-projekt támogatásával épülő *Császárkori latin feliratok számítógépes nyelvtörténeti adatbázisa* 2016-ban több mint 6500 digitális adatlappal és számos új (a keresési stratégiák és diagramok elmenthetőségét, ill. sablonként való behívhatóságát megteremtő) programelemmel gyarapodott, illetve a folyamatos adatbázis-építés és szoftver-fejlesztés mellett folytatódott a már felvitt adatállományok ellenőrzése, kiértékelése, dialektológiai felhasználása is.

Történeti dialektológiai kutatások

A történeti dialektológiai vizsgálatok alább részletesen felsorolt eredményeiről hazai (7) és külföldi (6) konferenciákon tartott előadások, illetve magyar és angol nyelvű publikációk sora (6 megjelent és 6 közlésre elfogadott) adott számot.

Folytatódott a feliratos latin dialektológia elméleti hátterének és a latin dialektológiai részproblémák részletes kidolgozása. Ezek között voltak a vulgáris latin mássalhangzó-rendszer változásainak bizonyos aspektusaira (*b-w* fúziók dialektológiai, kontaktológiai megközelítésű elemzései) vonatkozó kutatások.

Kutatások irányultak továbbá a mágikus jellegű feliratos szövegek (elsősorban az ún. átoktáblák) nyelvezetére, illetve új átoktáblák közzététele is megtörtént.

A munkálatok egy másik része a Római Birodalom Alpok-Duna-Adria régiója nyelvi sajátosságainak feltárása köré csoportosult, beleértve a régióból származó adatok ellenőrzését is.

Megrendeztek egy, a projekt munkájához szorosan kapcsolódó nemzetközi konferenciát is. Egy munkatárs a projekt keretében végzett kutatási eredményeiért Herman József Fiala Kutatói díjban részesült.

II/b Párbeszéd a tudomány és a társadalom között

A változatos formában kifejtett tudományos ismeretterjesztő tevékenység kiterjed az osztály valamennyi kutatási területére. **a. Médiamegjelenések** – **b. Rendezvények szervezése:** egy munkatárs elnökségi tagként tevékenykedik a finn nyelvet és kultúrát népszerűsítő Kalevala Baráti Körben; hárman a nyelvrokonságnak és az uráli népek kultúrájának megismertetésével foglalkozó Reguly Társaság programszervezésében közreműködnek. Egy másik munkatárs a veszélyeztetett nyelvek kutatása során szerzett tapasztalatait a Soroksári Német Nemzetiségi Önkormányzattal együttműködésben is hasznosítja (hagyományéltető, revitalizáló programok tervezése és lebonyolítása). **c. Rendszeres tudományos ismeretterjesztő tevékenység:** – **d. Eseti tudományos ismeretterjesztő tevékenység:** A Magyar Tudomány Hónapja során az MTA Székházában két alkalommal mutatta be tevékenységét közérthető formában a Lendület Kutatócsoport az adatbázis építésének komplex folyamataitól kezdve az adathalmazok kiértékelésének módszereit („Íráshibáktól a nyelvjárásokig – a latin nyelvterületi változatainak nyomában”, illetve „A Császárkori latin feliratok számítógépes nyelvtörténeti adatbázisa”). A Finnugor Kulturális Fővárosok programsorozatában, illetve iskolai szervezésben 5 előadást tartottak. A Rokon Népek Napja alkalmából ugyancsak középiskolások számára kvízzjátékot bonyolítottak le. A horvátországi magyar nyelv helyzetéről Horvátországban négy előadás hangzott el. Az ismeretterjesztésben viszonylag ritkán megjelenő nyelvtipológiai kutatásokról egy, a magyar nyelvtörténet és a nyelvi változások témájában három, a nyelvi revitalizáció témakörében pedig négy ismeretterjesztő írás született. Elkészült egy részletes válasz a magyar nyelv múltjáról tudománytalan tényeket közlő cikk állításaira. **e. Egyéb:** Az osztály egyik tagja alelnökként részt vett a Magyar Nyelvészeti Diákolimpia szervező munkájában.

III. fejezet A kutatóhely hazai és nemzetközi K+F kapcsolatai 2016-ban

A beszámolási évben új nemzetközi, illetve hazai együttműködések nem jöttek létre, azonban számos korábbi folytatódott.

Hazai kapcsolatok

A ‘Lendület’ Számítógépes Latin Dialektológiai Kutatócsoport az ELTE BTK Latin Tanszékével együttműködésben építi a Császárkori latin feliratok számítógépes nyelvtörténeti adatbázisát, amelynek fejlesztését az OTKA K 108399 (2014-2017) projektje is támogatja. A Kutatócsoport tagjai részt vesznek az egyetemi szakos és nem szakos latinoktatásban, mesterszakos szakszemináriumok és nem szakos latin nyelvórák tartásával (az ELTE BTK Latin Tanszékén, illetve a Semmelweis Egyetem Nyelvi Kommunikációs Igazgatóságán). A

Kutatócsoport vezetője oktatóként és témavezetőként is részt vesz az ELTE BTK Nyelvtudományi Doktori Iskola, Ókortudományi Alprogramjában.

Egy munkatárs egyetemi tanárként a SzTE BTK Finnugor Nyelvtudományi Tanszékén oktat, továbbá vezetője az Uralisztika PhD képzési programnak a SzTE BTK Nyelvtudományi Doktori Iskolájában.

Az osztály munkatársai számos hazai testület munkájában közreműködnek tagként, illetve tisztségviselőként: MTA Nyelvtudományi Bizottság, Magyar Nyelvtudományi Társaság, Nemzetközi Finnugor Kongresszusok Magyar Nemzeti Bizottsága, Ókortudományi Társaság, Uráli Nyelvészeti Munkabizottság (az utóbbiban egy kutató elnökként). Az egyik munkatárs a Nyelvtudomány szerkesztőbizottságának tagjaként tevékenykedik. Egy másik kutató alelnökként segíti a Magyar Nyelvészeti Diákolimpia szervezőbizottság munkáját.

Nemzetközi kapcsolatok

A „Lendület” Számítógépes Latin Dialektológiai Kutatócsoport a számos oktató- illetve kutatóhellyel épített ki együttműködést, így a a Brnói Egyetem Klasszika-filológia Tanszékével, a Barcelonai Egyetem Latin Tanszékével, illetve a Lisszaboni Egyetem Klasszika-filológia Tanszékével, amely helyekről jó néhány szakember kapcsolódott be a projekt adatgyűjtő munkálataiba, valamint részt vett előadások, prezentációk megtartásával Budapesten, a Nyelvtudományi Intézetben megtartott projekt-konferencián is (<http://lldb.elte.hu/events.php>), továbbá a felsorolt egyetemeken a magyar fél tartott adatbázis-kurzust és adatbázis-prezentációt az adatgyűjtő szakemberek számára.

Az osztály egy tagja meghívott posztdoktori kutatóként a müncheni Ludwig-Maximilians-Universität Institut für Assyriologie und Hethitologie-jének „Digitales philologisch-etymologisches Wörterbuch der altkleinasiatischen Kleinkorpussprachen” elnevezésű projektjében a marburgi Philipps-Universitätrel is együttműködésben tevékenykedik elsősorban az anatóliai nyelvek lexikológiai-lexikográfiai feldolgozásában. Egy másik együttműködés keretében a barcelonai egyetem Latin Filológiai Tanszékén a „The 'Luvic' Dialects of Indo-European Anatolian Group: Genetic and Areal Approaches” elnevezésű projekt munkálataiban vesz részt.

Az osztály munkatársai számos nemzetközi testület munkájában vettek részt: Société Internationale pour l'Étude du Latin Vulgaire et Tardif, International Committee of Finno-Ugric Congresses, Science Europe Committee for Humanities.

Az osztály munkatársai szerkesztőbizottsági tagként a következő nemzetközi folyóiratok, sorozatok szerkesztésében közreműködnek: Antik Tanulmányok, Finno-Ugric Languages and Linguistics, Mémoires de la Société Finno-Ougriennes, Nyelvtudomány, Ural-Altai Studies (Moszkva).

A M. Bakró-Nagy – J. Laakso – E. Skribnik (eds) The Oxford Guide to the Uralic Languages című kézikönyv szerkesztése a Bécsi Egyetem Institut für EVSL és a Müncheni Egyetem (LMU) Fakultät für Sprach- und Literaturwissenschaften egy-egy munkatársával együttműködésben történik.

Az osztály egyik kutatója vendégoktatóként magyar nyelvészeti előadásokat és gyakorlatokat tartott az eszéki Strossmayer Egyetem filológiai fakultásán, továbbá részt vett „A magyar nyelv helyzete Horvátországban” című kutatásban (Zágrábi Tudományegyetem Bölcsészettudományi

Kar, Hungarológiai tanszék az MTA Domus Programjának támogatásával), amely 2016-ban fejeződött be.

Egy munkatárs az Udmurt Állami Egyetem Általános és Finnugor Nyelvtudományi Tanszékén az *Erasmus Mundus Aurora* ösztöndíj keretében folytatott adatgyűjtő és kutatómunkát (2015 november és 2016 május között).

Két kutató a Kone Alapítvány Summer School on the Documentation and Description of Uralic Languages című nyári egyetemén vett részt (2016 június, Mynämäki, Finnország).

Egy munkatárs az Ugor Állami Egyetem könyvtári katalógusából az obi-ugor vonatkozású tételek magyarra fordításában közreműködött (2016 október).

Részvétel nemzetközi konferenciákon

előadó	előadás címe	konferencia elnevezése	helye (város)	ideje (hónap)
Adamik Béla	On the Role of Palatalization in the Vulgar Latin Sound Change /w/ > /β/	Latin vulgaire – latin tardif XII - 12th International Conference on Late and Vulgar Latin (LVL 12)	Uppsala	augusztus
Barta Andrea	„Quicunqua atversarius surgesserit ...” Linguistic features of new curse tablets from Pannonia	Latin vulgaire – latin tardif XII - 12th International Conference on Late and Vulgar Latin (LVL 12)	Uppsala	augusztus
Adamik Béla	Potential Greek influence on the Vulgar Latin sound change [b] > [β]: Dialectological evidence from inscriptions	First International Workshop on Computational Latin Dialectology (WCLD 1)	Budapest	április
Barta Andrea	A Letter to the Netherworld. The Third Curse Tablet from Aquincum	First International Workshop on Computational Latin Dialectology (WCLD 1)	Budapest	április
Gonda Attila	The Aquincum–Salona–Aquileia Triangle: Latin language in the Alps–Danube–Adria region	First International Workshop on Computational Latin Dialectology (WCLD 1)	Budapest	április
Barta Andrea	Underworld Deities of the Aquincum Curse Tablets	International PhD Student Conference Laetae Segetes V	Brno	november

Duray Zsuzsa - Horváth Csilla - Várnai Zsuzsa	Uralic indigenous minority identity and multilingual societies in Arctic urban centres	1st International Conference on Sociolinguistics	Budapest	szeptember
Georgieva, Ekaterina	Non-finite clauses in Udmurt and Tatar	“Contact-induced changes in syntax” workshop, 12th Changing Language Day	Tartu	november
Csepregi, Márta – Gugán, Katalin	Subordination in Surgut Khanty	Uralic Syntax Days	Budapest	május
Katalin Gugán, Piibi-Kai Kivik and Anne Tamm	Changes affecting case, aspect, and negation in Uralic	SLE 2016 49th Annual Meeting of the Societas Linguistica Europaea	Nápoly	szeptember
Horváth Csilla	The role of online press and media in creating computational tools for Mansi	The Bridges of Media Education VIII.	Újvidék, Szerbia	május
Hegedűs Veronika – Mus Nikolett – Surányi Balázs	Predicational copular clauses and locational constructions in Tundra Nenets	6th Conference on Samoyedology	Moszkva	szeptember
Mus Nikolett – Simon Eszter	Languages under the Influence: Building a Database of Uralic Languages	6th Conference on Samoyedology	Moszkva	szeptember
Mus Nikolett	„Non-canonical” word order in Tundra Nenets. An explanation of the initial OS order	LDLT5: Workshop on information structure and discourse in the minority languages of the Russian Federation	London	december
Oszkó Beatrix - Ponomareva Larisza	Digitális eszközök és finnugor nyelvek – a komi-permják háttér	19. Élőnyelvi Konferencia	Marosvásárhely	szeptember
Oszkó Beatrix	Változó szókincs –in Olga nyomában Penav	Penavin Olga 100	Újvidék	november

Simon Zsolt	Aramaean Borders: the Hieroglyphic Luwian evidence	Aramaean Borders. Defining Aramaean Territories in the 10 th – 8 th Centuries BCE	Prága	április
Simon Zsolt – Markus Frank	The “Digital Philological-Etymological Dictionary of the Minor Ancient Anatolian Corpus Languages” and Its Contribution to the Advancement of Digital Online Encyclopedias	Formal Representation and Digital Humanities: Text, Language and Tools	Verona	június
Simon Zsolt	Selected Pisidian Problems	‘Luwic’ Dialects: Inheritance and Diffusion III.	Barcelona	március
Simon Zsolt	Die Etymologie des luw. *hazzuwanni-	2. Indogermanistisches Forschungskolloquium	Würzburg	március
Simon Zsolt	Luwian Personal Names in Old Assyrian Transmission	Onomastics and its History	Cambridge	szeptember
Simon Zsolt	What do we <i>really</i> know about the Philistine language?	The Aegean and the Levant at the Turn of the Bronze and Iron Ages	Varsó	szeptember
Simon Zsolt	Alleged Anatolian Phraseological Borrowings in Homer’s Language: A Reconsideration	Language Change in Epic Greek and Other Oral Traditions	Leiden	október
Várnai Zsuzsa	Малые языки в процессе урбанизации: Сравнительное исследование городского многоязычия в Арктических аборигенных сообществах Венгерская лингвистическая экспедиция на Таймыр	Таймырские Чтения-2016	Noril'sk	március

--	--	--	--	--

Részvétel hazai konferenciákon

előadó	előadás címe	konferencia elnevezése	helye (város)	ideje (hónap)
Adamik Béla	A palatalizáció szerepe a vulgáris latin /w/ > /β/ hangváltozásban.	Nyelvelmélet és diakrónia 3. műhelykonferencia (NYD 3)	Budapest	november
Adamik Béla	Császárkori latin feliratok számítógépes nyelvtörténeti adatbázisa - a latin dialektológiai kutatások újabb eredményei	Emlékkonferencia Alföldy Géza halálának ötödik évfordulója alkalmából	Budapest	november
Adamik Béla	A vulgáris latin /b/ és /w/ fúziójának összefüggése a magánhangzóközi /w/ kiesésével a feliratos anyag tükrében	12. Magyar Ókortudományi Konferencia (MÓK 12)	Debrecen	május
Barta Andrea	Levél az alvilágba. A harmadik aquincumi átoktábla	12. Magyar Ókortudományi Konferencia (MÓK 12)	Debrecen	május
Barta Andrea	„Mercurius epistularius. A harmadik aquincumi átoktábla	Fiatal Római Koros Kutatók X. Konferenciája (FIROKONF 10)	Pápa	május
Gonda Attila	Latin nyelv az Alpok-Duna-Adria régióban	12. Magyar Ókortudományi Konferencia (MÓK 12)	Debrecen	május
Gonda Attila	Az Aquincum–Salona–Aquileia háromszög. Regionális latin nyelvváltozatok nyomában	III. Mathema Konferencia	Budapest	április
Dömötör Adrienne	„Oly napot végezni, ki bizonyos legyen” – a főnévi vonatkozó névmási kötőszó a középmagyar kor élőnyelvében.	A nyelvtörténeti kutatások újabb eredményei IX.	Szeged	április

Gugán Katalin – Sipos Mária	Ilyen nincs, és mégis van: ige mögötti mondatrészek a hanti nyelvjáráásokban	A nyelvtörténeti kutatások újabb eredményei IX.	Szeged	április
Asztalos Erika – Gugán Katalin – Mus Nikolett*	Uráli VX szórend. Udmurt, hanti és nyenyec mondatszerkezeti változások	Nyelvelmélet és diakrónia 3.	Budapest	november
Gugán Katalin	A magyar tagadó mondatok szórendje és a konstansráta-hipotézis	Nyelvelmélet és diakrónia 3.	Budapest	november
Oszkó Beatrix	A magyar nyelv az Eszéki J.J. Strossmayer egyetemen	A magyar mint idegen-, környezet- és származásnyelv tanítása a Magyarországgal szomszédos országokban	Budapest	december
Varga Mónika	<i>Az hol az haragrúl írsz</i> – Metapragmatikai jelzésekről középmagyar levelekben.	Újdonságok a szemantikai és pragmatikai kutatásokban	Szeged	április
Varga Mónika	Sajátos jelentéstartalmú szerkezetek változási tendenciáiról közép-magyar szövegekben.	A nyelvtörténeti kutatások újabb eredményei 9.	Szeged	április
Varga Mónika	Feltételes jelentéstartalmú mondatszerkezetek alakulásáról középmagyar szövegekben.	Nyelvelmélet és diakrónia 3.	Budapest	november
Varga Mónika	„Nem szólhatván, az Úristent segítségül hívta” – A fonák okságról középmagyar szövegekben.	Nyelvészdoktoranduszok 20. Országos Konferenciája (LingDok.)	Szeged	november

*A csillaggal, illetve piros színnel jelölt konferencia-előadás a Finnugor és nyelvtörténeti osztály teljesítmény-táblázatában a számláláskor nem lett figyelembe véve.

Rendezett konferenciák

szervező	konferencia elnevezése	helye (város)	ideje (pontos „től-ig” dátumokkal!)	(társzervező, ha volt)
‘Lendület’ Számítógépes Latin Dialektológiai Kutatócsoport	First International Workshop on Computational Latin Dialectology (WCLD 1)	Budapest	2016. április 6-7.	-

IV. fejezet: A 2016-ban elnyert fontosabb hazai és nemzetközi pályázatok rövid bemutatása

Egy kutató elnyerte az NKA-tól a megpályázott 500e Ft-nyi támogatási összeget nyelvtörténeti témájú tudomány népszerűsítő kötet megalkotására (201102/2757).

pályázó vezető kutató neve	pályázat címe	pályázat kiírója	pály. azonosító száma	a projekt futamideje (-tól/-ig)	teljes támogatási összeg	együttműködő partnerek (ha vannak)	a projekt fő célja egy mondatban megfogalmazva
Dömötör Adrienne	A Tihanyi alapítólévéltől a Káldi-bibliái g	NKA	201102/2757	2016. ápr. 1. – 2017. márc. 31.	500 E Ft.		Tudományos-népszerűsítő könyv széleskörű ismeretanyaggal, új kutatásokkal; eredeti szövegekkel és faksimilékkel gazdagon illusztrálva.

V. fejezet: A 2016-ban megjelent jelentősebb tudományos publikációk

Adamik Béla: The frequency of syncope in the Latin of the empire: a statistical and dialectological study based on the analysis of inscriptions. In: Poccetti, Paolo et. al. (szerk.), *Latinitatis Rationes: Descriptive and Historical Accounts for the Latin Language*. Berlin – Boston 2016, 3-21.

<http://real.mtak.hu/10275/>

Barta Andrea: New Remarks on the Latin Curse Tablet from Savaria. In: Szabó Ádám (szerk.), *From Polites to Magos: Studia György Németh sexagenario dedicata*. Budapest - Debrecen, 2016, 63-69.

<http://real.mtak.hu/37577/>

Dömötör Adrienne – Novák Attila: Főurak levelei, boszorkányok pereit – és egy újonnan elkészült adatbázis: a Történeti magánéleti korpusz. MAGYAR TUDOMÁNY 2016. 11: 1297–1304.

Georgieva, Ekaterina: The case-marking of subjects in Udmurt, Komi-Zyryan and Meadow Mari non-finites clauses. NYELVTUDOMÁNYI KÖZLEMÉNYEK 112: 77–107.

Simon Zsolt: Ist die Possessivkonstruktion im Kizzuwatna-Luwischen kontaktbedingt zustande gekommen? *Aula Orientalis* 34 (2016) 325-333.

https://www.academia.edu/28551947/Ist_die_Possessivkonstruktion_im_Kizzuwatna-Luwischen_kontaktbedingt_zustande_gekommen

Simon Zsolt: Die letzte Zeile der phrygischen Inschrift von Vezirhan. ACTA CLASSICA UNIVERSITATIS SCIENTIARUM DEBRECENIENSIS 51 (2015) 17-30.

https://www.academia.edu/17872575/Die_letzte_Zeile_der_phrygischen_Inschrift_von_Vezirhan

vagy:

Simon Zsolt: Bemerkungen zu den karischen Namen aus Borsippa. RES ANTIQUAE 13 (2016) 273–280.

<http://real.mtak.hu/43881/>

VI. fejezet (Az osztály teljesítményének főbb számszerű mutatói 2016-ban)

VII. fejezet: A 2017. évi főbb kutatási célkitűzések

Finnugor nyelvészet

Szintaxis. A tundrai nyenyec nyelv alapszórendje, illetve nem-igei állítmányt tartalmazó mondat szerkezetei (kölségvetés és ERC 15 HU, OTKA 118079). Az udmurt nem véges mellékmondatok témakörében Phd-disszertáció megírása (kölségvetés). A hanti szintaxisról szóló fejezetek lezárása (kölségvetés).

Szociolingvisztika. Arktikus városokban (Enontekiö, Hanti-Manszijszk, Dugyinka) élő kisebbségi közösségek tagjai körében a nyelvi és kulturális identitás vizsgálata. A városi manysi nyelv nyelvi vitalitása: Phd-disszertáció megírása (kölségvetés és OTKA K-112476). A szókölcsonzés és interferencia-jelenségek komi-permják–oroszl, illetve magyar–horvát viszonylatban (kölségvetés és OTKA FNN 107885). Az északi hanti kétnyelvűség következményei különböző szövegtípusokban (kölségvetés).

Nyelvtörténet

Magyar nyelv. Adatbázisépítés, a tmk.nyud.hu szuperellenőrzése, szövegnormalizálás, egyértelműsítés, a szociolingvisztikai változók kidolgozása. A vonatkozó kötőszók, a tagadó szórend; a sajátos jelentéstartalom és a mellérendelő szerkesztésmódok. Statisztikai változószabály-elemzés (kölségvetés és OTKA K 116217). Szakirodalom-feldolgozás, adatgyűjtés és az ismeretterjesztő kötet megírása (NKA A2012/N7980).

Indoeurópai nyelvek

Anatóliai nyelvek. Lexikológiai kutatások (kölségvetés és DFG).

Latin nyelv – Lendület Kutatócsoport. Adatbázis-építés: a Császárkori latin feliratok számítógépes nyelvtörténeti adatbázisában (<http://lldb.elte.hu/>) min. 6000 digitális adatlap

rögzítése. Latin történeti-dialektológiai vizsgálatok. Konferencia-szervezés (MTA, Lendület-projekt).

Melléklet: Teljes publikációs lista a 2016. évré

Adamik Béla, The frequency of syncope in the Latin of the empire: a statistical and dialectological study based on the analysis of inscriptions. In: Poccetti, Paolo et. al. (szerk.), *Latinitatis Rationes: Descriptive and Historical Accounts for the Latin Language*. Berlin – Boston 2016, 3-21. <http://real.mtak.hu/10275/>

Adamik Béla, Computerized Historical Linguistic Database of the Latin Inscriptions of the Imperial Age: Search and Charting Modules. In: Szabó Ádám (szerk.), *From Polites to Magos: Studia György Németh sexagenario dedicata*. Budapest – Debrecen 2016. 13-27, <http://real.mtak.hu/37556/>

Adamik Béla, A vulgáris latin /b/ és /w/ fúziójának esetleges görög háttéréhez: dialektológia a kontaktológia szolgálatában. In: É Kiss Katalin, Hegedűs Attila, Pintér Lilla (szerk.), *Nyelvelmélet és kontaktológia 3*. Budapest – Piliscsaba, 2016, 10-32. <http://real.mtak.hu/37618/>

Barta Andrea, Ito Pater, Eracura és a kézbesítő: Előzetes jelentés egy újabb aquincumi átoktábláról. *ANTIQUA TANULMÁNYOK - STUDIA ANTIQUA* 60 (2016) 81-91. <http://real.mtak.hu/37590/>

Barta Andrea, New Remarks on the Latin Curse Tablet from Savaria. In: Szabó Ádám (szerk.), *From Polites to Magos: Studia György Németh sexagenario dedicata*. Budapest - Debrecen, 2016. 63-69. <http://real.mtak.hu/37577/>

Gonda Attila, Fehér Bence: *Pannonia latin nyelvtörténete*. Budapest 2007. *ANTIQUA TANULMÁNYOK - STUDIA ANTIQUA*, 60 (2016) 93-107. <http://real.mtak.hu/37591/>

Dömötör Adrienne – Novák Attila: Főurak levelei, boszorkányok perei – és egy újonnan elkészült adatbázis: a Történeti magánéleti korpusz. *MAGYAR TUDOMÁNY* 2016. 11: 1297–1304.

Dömötör Adrienne – Varga Mónika: Jobbágylevelek a 16. századból. *MAGYAR NYELV* 112 (2016): 375–382.

Duray Zsuzsa: Az északi számi vizuális nyelvhasználata a finnországi Hettában. *FOLIA URALICA DEBRECENIENSIS* 23. **XXX**.

Georgieva, Ekaterina: The case-marking of subjects in Udmurt, Komi-Zyryan and Meadow Mari non-finites clauses. *NYELVTUDOMÁNYI KÖZLEMÉNYEK* 112: 77–107.

Georgieva, Ekaterina: Kitett alanyok az udmurt nem-finit mellékmondatokban. In: Gécseg Zsuzsanna (szerk.), *LingDok Kötet 15*, 31–50. http://nydi.szte.hu/LingDok_konfketetek_files/lingdok15.pdf

Georgieva, Ekaterina – Ótott-Kovács Eszter: Nem-finit alárendelői mellékmondatok a Volga-vidéki nyelvi areában. In: Gécseg Zsuzsanna (szerk.), *LingDok Kötet 15*, 51–67. http://nydi.szte.hu/LingDok_konfketetek_files/lingdok15.pdf

Horváth, Csilla – Nagy Ágoston – Szilágyi Norbert – Vincze Veronika: Where Bears Have the Eyes of Currant: Towards a Mansi WordNet. In: Vergenica Barbu Mititelu; Corina Forăscu; Christiane Fellbaum; Piek Vossen (szerk.): Proceeding of the Eighth Global WordNet Conference. Konferencia helye ideje: Bukarest, Románia, 2016. 130-134. o. (ISBN: 978-973-0-20728-6)

Horváth Csilla: Hanti-manszijszki nyelvi tájkép. FOLIA URALICA DEBRECENIENSIA 23 (2016): XXX

Mus Nikolett: Orosz–tundrai nyenyec nyelvi kontaktus: A tundrai nyenyec lokatív szerkezetekről. In: É. Kiss Katalin – Hegedűs Attila – Pintér Lilla (szerk.) Nyelvelmélet és kontaktológia 3. Szent István Társulat. Budapest–Piliscsaba, 2016. 109–123.

Mus Nikolett: Mit kérdezzünk? Hogyan kérdezzük? ÉDES ANYANYELVÜNK 38. évf. 1. sz. (2016)

Mus Nikolett – Sipos Mária: Az obi-ugor kérdőszók jelentéstani kategóriáinak tipológiai vizsgálata. NYELVTUDOMÁNYI KÖZLEMÉNYEK 112 (2016): 109–132.

Oszkó Beatrix: Szórend. In: Kontra Miklós (szerk.): A magyar nyelv Horvátországban. Gondolat Kiadó – Media Hungarica Művelődési és Tájékoztatási Intézet. Budapest–Eszék, 2016. 178-179.
ISBN 978 963 693 701 0

Oszkó Beatrix: Él-e még a régi nyelvjárás? In: Kontra Miklós (szerk.): A magyar nyelv Horvátországban. Gondolat Kiadó – Media Hungarica Művelődési és Tájékoztatási Intézet. Budapest–Eszék, 2016. 159-165.
ISBN 978 963 693 701 0:

Oszkó Beatrix: Megszólalok magyarul. Tinta Könyvkiadó, Budapest. 2016.
ISBN 978 615 5219 05 4

Simon Zsolt: Bemerkungen zu den karischen Namen aus Borsippa. RES ANTIQUAE 13 (2016) 273-280.
<http://real.mtak.hu/43881/>

Simon Zsolt: Ist die Possessivkonstruktion im Kizzuwatna-Luwischen kontaktbedingt zustande gekommen? AULA ORIENTALIS 34 (2016) 325-333.
https://www.academia.edu/28551947/Ist_die_Possessivkonstruktion_im_Kizzuwatna-Luwischen_kontaktbedingt_zustande_gekommen

Simon Zsolt: Wer war Allumari, König von Malatya? ANATOLICA 42 (2016) 67-76.
<http://real.mtak.hu/43882/>

Simon Zsolt: Hinweise auf einen luwischen Lautwandel. NOUVELLES ASSYRIOLOGIQUES BRÈVES ET UTILITAIRES 2016/1: 40-42 (Nr. 21).
https://www.academia.edu/24394016/Hinweise_auf_einen_luwischen_Lautwandel

Simon Zsolt: Toubassis: zum Weiterleben anatolischer Gottheiten. NOUVELLES ASSYRIOLOGIQUES BRÈVES ET UTILITAIRES 2016/2: 82-84 (Nr. 51).

[**Simon Zsolt:** Zum hieroglyphen-luwischen Zeichen *501. NOUVELLES ASSYRIOLOGIQUES BRÈVES ET UTILITAIRES 2016/3: 117-118 \(Nr. 70\).
\[https://www.academia.edu/28960117/Zum_hieroglyphen-luwischen_Zeichen_501\]\(https://www.academia.edu/28960117/Zum_hieroglyphen-luwischen_Zeichen_501\)](https://www.academia.edu/24980203/Toubassis_zum>Weiterleben_anatolischer_Gottheiten</p></div><div data-bbox=)

Simon Zsolt: Die Lokalisierung von Karkiša. In: Sedat Erkut – Özlem Sir Gavaz (szerk.): ANTAHŞUM^{SAR} “ÇİĞDEM”. *Eski Anadolu Araştırmalarına ve Hititlere Adanmış Bir Hayat. Ahmet Ünal Armağanı. Studies in Honour of Ahmet Ünal.* İstanbul, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 2016, 455-468.
https://www.academia.edu/30087774/Die_Lokalisierung_von_Karki%C5%A1a

Simon Zsolt: Die letzte Zeile der phrygischen Inschrift von Vezirhan. ACTA CLASSICA UNIVERSITATIS SCIENTIARUM DEBRECENIENSIS 51 (2015) 17-30.
https://www.academia.edu/17872575/Die_letzte_Zeile_der_phrygischen_Inschrift_von_Vezirhan

Simon Zsolt: A nagy hettita járvány. ÓKOR 14/3 (2015) 3-6.
http://real-j.mtak.hu/cgi/users/login?target=http%3A%2F%2Freal-j.mtak.hu%2F6747%2F6%2FOkor_2015_3_nyomdanak.pdf#page=3

Simon Zsolt: A király beszéde: II. Muršili hettita nagykirály „afáziája”. In: Kas Bence (szerk.): „Szavadd ne feledd!” Tanulmányok Bánréti Zoltán tiszteletére. Budapest, MTA Nyelvtudományi Intézet, 199-206.
<http://www.nytud.hu/archiv/bz70.html>

Simon Zsolt: Annick Payne: Schrift und Schriftlichkeit. Die anatolische Hieroglyphenschrift. ANCIENT WEST & EAST 15 (2016) 454-457.
<http://real.mtak.hu/43883/>

Simon Zsolt – Susanne Zeilfelder: *Hittite Exercise Book. Second, revised edition.* ORIENTALISTISCHE LITERATURZEITUNG 111 (2016) 24-26.
<http://real.mtak.hu/43885/>

Simon Zsolt: Cyril Brosch – Annick Payne (Hg.): *Na-wa/i-VIR.ZI/A MAGNUS.SCRIBA.* Festschrift für Helmut Nowicki zum 70. Geburtstag. Bibliotheca Orientalis 72 (2015) cols. 707-710.
<http://real.mtak.hu/43886/>

Simon Zsolt – Anja Busse: Zu “CAPERE”(-)sa-ru-sa in der hieroglyphen-luwischen Inschrift İSTANBUL 2. *Nouvelles Assyriologiques Brèves et Utilitaires* 2016/3: 116-117 (Nr. 69).
https://www.academia.edu/28960347/Zu_CAPERE_-_sa-ru-sa_in_der_hieroglyphen-luwischen_Inschrift_%C4%B0STANBUL_2

Varga Mónika: A mondatkapcsolódás és a tematikus koherencia eseteiről boszorkányperekben. In: Kocsis Zsuzsanna – Németh Luca Anna – Takács Edit (szerk.), 2016. Találkozások Félúton. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Nyelvtudományi Doktori Iskolájának 10. Félúton konferenciáján elhangzott előadások tanulmánykötete. ELTE BTK. Budapest. ISBN: 978-963-284-758-0, 147–160.

Varga Mónika: „Tudom boszorkánynak lenni elsőbben szavára nézve” – Kontextus, értelmezés és újraértelmezés boszorkányperekben. In: Bodnár-Király Tibor – Hende Fanni – Pataki Katalin (szerk.), 2016. Szóra bírni az újkort. A III. KoraujkorÁSZ doktorandusz konferencia tanulmányai. Budapest. (ISBN: 978-963-284-841-9)

Varga Mónika: Jobbágylevelek a 16. századból: MAGYAR NYELV 112 (2016/3. sz.) 375–381. http://www.c3.hu/~magyarnyelv/16-3/Domotor_Varga_MNy_16-3.pdf

Varga Mónika: „Érsekújvári Kódex. 1529–1531. A nyelvemlék hasonmása és betűhű átirata bevezetéssel és jegyzetekkel” (recenzió): MAGYAR NYELV 112. (2016/3): 347–352.

Várnai Zsuzsa: Az őslakos kisebbségi identitás vizuális megjelenése egy arktikus szibériai városban. A nyelvi tájkép vizsgálata Dugyinkában: FOLIA URALICA DEBRECENIENSIA 23: **XXX**

Várnai Zsuzsa: Малые языки в процессе урбанизации: Сравнительное исследование городского многоязычия в Арктических аборигенных сообществах. in Таймырские Чтения- 2016 Noril'sk, 32-37

Várnai Zsuzsa: Kisebbségi identitás vizsgálata arktikus városokban: ÉDES ANYANYELVÜNK XXXVIII. évf. 3. szám, 16. o.

Várnai Zsuzsa – Pfszter Tamás: Anikó néni álma: SOROKSÁRI HÍRLAP XXII. évf. 1. szám (január), 8. o.

Várnai Zsuzsa – Pfszter Tamás: Szent Donát beköltözött a Kegyoszlop ablakába: SOROKSÁRI HÍRLAP XXII. évf. 8. szám (szeptember) 13. o.

Várnai Zsuzsa – Pfszter Tamás: Weinlesefest – A régi soroksári szüreti multság: SOROKSÁRI HÍRLAP XXII. évf. 9. szám (október) 13. o.